

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1962

N:o 5.

Innehåll: N:o 5. Brandförordning för landskapet Åland.

N:o 5.

BRANDFÖRORDNING

för landskapet Åland.

Utfärdad efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande, den 28 mars 1962.

Med stöd av 56 § landskapslagen den 12 juli 1961 om brandväsendet (24/61), nedan kallad brandlagen, stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §.

På landskapsstyrelsen ankommer att draga försorg om den allmänna organiseringen och utvecklandet av samt tillsynen över brandväsendet ävensom att i detta syfte särskilt:

1) leda och utöva tillsyn över kommunernas verksamhet inom brandväsendet i fråga om såväl förebyggande brandskydd som eldsläckningsväsende;

2) följa skötseln av brandväsendet och därtill anslutna ärenden inom de olika områdena av förvaltningen och avgiva utlåtande därom till vederbörande myndigheter samt taga initiativ och göra framställningar;

3) följa och utöva tillsyn över de brandskyddsorganisationers verksamhet, vilka åtnjuta landskapsunderstöd;

4) föranstalta inspektioner av brandväsendet och brandsäkerheten; samt

5) handlägga övriga ärenden som röra brandväsendet, vilka enligt brandlagen och denna förordning samt övriga stadganden ankomma på landskapsstyrelsen.

Vederbörande myndigheter inom olika förvaltningsområden bära, innan sådant

ärende avgöres, som har allmän betydelse för brandväsendet, därom införskaffa utlåtande av landskapsstyrelsen.

2 §.

Till rådgivande kommissionen för brandärenden kallar landskapsstyrelsen för tre år i sänder minst 8 och högst 12 personer, vilka företråda brandskyddsorganisationerna, kommunerna, sammanslutningar, vilka bevilja brandförsäkringar, och andra till brandväsendet anslutna områden. Sakkunskapen beträffande brandteknisk och byggnadsteknisk säkerhet bör vara företrädd i kommissionen.

Landskapets brandskyddsinspektör är självskriven medlem i kommissionen.

Landskapsstyrelsen förordnar en medlem till kommissionens ordförande.

3 §.

Landskapsstyrelsen fastställer på framställning av rådgivande kommissionen landskapets indelning i fjärrhjälpkretsar. Innan framställning göres, bör rådgivande kommissionen höra vederbörande kommuner.

4 §.

Landskapsstyrelsen skall förordna en lämplig med brandväsendet förtrogen person till brandskyddsinspektör för landskapet och en kretsbrandchef för varje fjärrhjälpkrets samt ställföreträdare för dem.

5 §.

I landskapet skall finnas en landskapsalarmcentral och vid behov i varje fjärrhjälpkrets en kretsalarmcentral, vartill landskapsstyrelsen förordnar någon lämplig alarmcentral.

Landskapsstyrelsens beslut om bestämmande av landskaps- och kretsalarmcentral samt om ändring av sådant beslut skall ofördröjligen delgivas polischeferna i landskapet, kretsbrandcheferna, kommunernas brandnämnder, brandcheferna och släckningscheferna.

6 §.

På landskapsstyrelsen ankommer, utöver vad i brandlagen och i denna förordning i övrigt är stadgat, att vid utövande av tillsyn över att brandväsendet i landskapet handhåves sakenligt, särskilt:

- 1) meddela de kommunala myndigheterna anvisningar och råd;
- 2) ge anvisningar om och övervaka utbildningen av kommunala brandkårer;
- 3) anordna studie- och rådplägningsdagar för behandling av brandfrågor; samt
- 4) göra framställningar för avhjälpande av befunda brister i brandväsendet.

7 §.

Brandskyddsinspektören biträder landskapsstyrelsen i ärenden rörande brandväsendet, och på honom ankommer dessutom att:

- 1) inspektera det förebyggande brandskyddet och eldsläckningsväsendet i kommunerna samt härvid även tillse, att sotningsväsendet är vederbörligen organiserat;
- 2) meddela de kommunala brandmyndigheterna anvisningar och råd;
- 3) hos landskapsstyrelsen anmäla av honom observerade brister i skötseln av brandväsendet i landskapet och att framlägga förslag till avhjälpande av dem;
- 4) till landskapsstyrelsen avgiva utlåtanden i ärenden som angå brandväsendet;
- 5) uppgöra förslag till i 20 § brandlagen avsedda planer för släckningshjälp och till justering av dem och att vid behov vidtaga åtgärder för lämnande av i 19 § brandlagen nämnd släckningshjälp;
- 6) ge anvisningar om och övervaka landskapsalarmcentralens verksamhet; samt
- 7) leda och övervaka kretsbrandchefernas verksamhet.

8 §.

På kretsbrandchef ankommer att bland annat:

- 1) följa skötseln av kommunernas brandväsende inom kretsen och till brandskyddsinspektören meddela om befunda brister;
- 2) biträda brandskyddsinspektören i dennes tjänsteutövning; samt
- 3) ge anvisningar om och övervaka kretsalarmcentralens verksamhet.

9 §.

I plan för släckningshjälp, som avses i 20 § brandlagen, bör angivas bland annat:

- 1) genom vilka alarmcentraler alarm ges i varje enskilt fall;
- 2) i vad mån och vilket slag av släckningshjälp som i olika situationer sändes till brandplatsen;
- 3) vilka enheter av sjöbevakningen som må anlitas; samt
- 4) organisationen av släckningsarbetets ledning.

Andra än kommunala brandkårer må med deras samtycke beaktas i plan för släckningshjälp.

Landskapsstyrelsen eller brandskyddsinspektören må, då förhållandena det kräva, utfärda från plan för släckningshjälp avvikande bestämmelser. I trängande fall må kommunal brandmyndighet besluta om avvikelse från plan för släckningshjälp.

10 §.

Förslag till brandordning bör på kommunens styrelses försorg hållas till påseende under 30 dagar, under vilken tid mot densamma kan anföras skriftliga anmärkningar, vilka skola tillställas kommunens styrelse. Här om bör kungöras i den ordning kommunala tillkännagivanden i kommunen offentliggöras.

Vad i 1 mom. är stadgat, äger motsvarande tillämpning vid ändring av brandordning.

Gällande brandordning bör hållas tillgänglig för allmänheten.

11 §.

Då brandordning underställes landskapsstyrelsen för stadfästelse, bör kommunens styrelse till landskapsstyrelsen insända denna i tre exemplar. På enahanda sätt bör förfaras vid ändring av brandordning.

2 kap.

**De kommunala brandmyndigheternas
åligganden**

12 §.

På brandnämnd ankommer, utöver vad i brandlagen och i denna förordning annorstädes är stadgat, att bland annat:

- 1) utöva tillsyn över de densamma underställda brandmyndigheternas verksamhet;
- 2) göra framställningar och taga initiativ till främjande av brandväsendet;
- 3) draga försorg om informations- och rådgivningsverksamhet rörande brandskyddet i kommunen;
- 4) uppgöra förslag till brandordning, sotningstaxa och instruktion rörande brandväsendet; samt
- 5) avgiva utlåtanden till myndigheterna angående ärenden, vilka beröra brandväsendet.

13 §.

Brandchef åligger, utöver vad annorstädes är stadgat, att särskilt:

- 1) tillse att stadgandena angående brandsäkerhet iakttagas i kommunen;
- 2) utöva tillsyn över skötseln av kommunens och avtalsbrandkårernas brandstationer, redskapsskjul, brandredskap och utrustning samt vidtaga åtgärder för avhjälpan av befunna brister;
- 3) giva anvisningar om och övervaka de kommunala brandkårernas utbildning och aktionsberedskap;
- 4) hålla den över släckningsmanskap uppgjorda förteckningen vid dagsläget;
- 5) vara ledare av släcknings- och räddningsarbete, därest icke annat följer av stadgandena i brandlagen eller i denna förordning eller ock av föreskrifterna i plan för släckningshjälp eller i förbindelse att lämna sådan eller i instruktion;
- 6) tillse, att brandsyn vederbörligen för rättas i kommunen, och utöva tillsyn över sotningen;
- 7) följa utvecklingen av byggnadsverksamheten i kommunen och göra framställningar till främjande av brandsäkerheten;
- 8) lämna magistrat eller byggnadsnämnd samt andra kommunala myndigheter även som polismyndighet sakkunnig hjälp i ärenden, som angå brandväsendet; samt

9) utöva tillsyn över underordnades verksamhet.

14 §.

På släckningschef ankommer att draga försorg om att brandredskapen i branddistriktet och övriga för släckningsväsendet nödiga anordningar äro i föreskrivet skick samt att vid eldsvåda leda släckningsarbetet, tills brandchefen eller annan överordnad anländer och kan övertaga ledningen av släckningsarbetet.

Observerar släckningschef någon omständighet, som äventyrar brandsäkerheten, bör han anmärka därom för vederbörande och göra anmälan hos brandchefen.

Är brandchef eller släckningschef förhindrad att utföra till hans tjänst eller befattning hörande uppgift bör ställföreträdaren utan särskilt förordnande handhava denna.

3 kap.

Brandkåreerna

15 §.

I brandordning skall bestämmas, vilka och hurudana brandkårer kommunen skall hava samt dessas minsta manskaps- och alarmnumerär.

Numerären för ordinarie brandkårs personal i tjänstgöringstur bör fastställas i brandordningen, vari även bör intagas bestämmelser därom, huru sagda personal, med beaktande av förhållandena på orten, fortgående skall vara alarmberedd på ett tillräckligt effektivt sätt. Minsta personal i tjänstgöringstur för släckningsarbete är dock förman och tre man.

I halvordinarie brandkår böra minst två man vara alarmberedda. Inom landskommuns område, som avses i 16 § brandlagen, bör avtalsbrandkårs motsvarande alarmberedskap ordnas lika effektivt.

Om inkallande av i 5 § brandlagen nämnda personer i brandkårstjänstgöring vid allmän brandkår stadgas i brandordning.

16 §.

För dem, som tillhöra kommunal brandkår, bör årligen anordnas tillräcklig både teoretisk och praktisk undervisning och övning på brandskyddsområdet. För konstaterande av brandkårens alarmberedskap bör vid behov årligen verkställas provalarm.

17 §.

Kommunal brandkår må icke tilldelas sådant för brandväsendet eller räddningsarbetet ovidkommande uppdrag, som äventyrar brandkårens alarmberedskap.

4 kap.

Brandredskap

18 §.

Kommunal brandkår bör hava tillräckliga, för ortsförhållandena lämpade ändamålsenliga brandredskap.

19 §.

Brandredskapen böra förläggas ändamålsenligt och platserna vid behov på lämpligt sätt utmärkas.

Brandredskapen böra skötas med omsorg och alltid hållas funktionsdugliga. Motormaterielen bör förvaras i torrt rum samt provköras tillräckligt ofta. För tvättning och torkning av brandslangar böra finnas nödiga anordningar.

Brandredskap må icke utan tvingande skäl användas för andra uppgifter än sådana som ankomma på brandkåren.

5 kap.

Brandanmälan och alarm

20 §.

Möjlighet att snabbt och säkert göra brandanmälan från kommunens olika delar bör ordnas i enlighet med de lokala förhållandena.

För mottagning av brandanmälan och alarmering bör finnas en alarmcentral eller vid behov flera sådana, till vilka brand kan anmälas under alla tider av dygnet.

21 §.

Inom Mariehamns område böra finnas brandanmälningsplatser tillräckligt tätt och synligt anordnade.

Då i landskommun beläget, i 16 § brandlagen avsett område utsträckning, byggnadstäthet, byggnadssätt eller andra på brandfaran inverkan omständigheter det påkalla, skall där anordnas brandanmälningsplatser enligt vad i 1 mom. är stadgat.

Landskapsstyrelsen beviljar på synnerliga skäl befrielse från eller lättnad i den i 1 och 2 mom. stadgade skyldigheten.

22 §.

Alarmering av kommunal brandkår skall ordnas så, att släckningsmanskapet snabbt och säkert kan kallas till brandplatsen.

För allmän alarmering bör finnas en alarmanordning med kraftigt ljud, vilken antingen skötes från alarmcentralen eller så, att man från alarmcentralen genast efter brandalarm kan giva order om dess omedelbara användande.

Brandnämnden skall på förslag av brandchefen godkänna alarmplan för brandkårerna inom kommunens område. Denna bör innefatta instruktioner för olika alarmgrader och -sätt samt för räddningsarbete.

Alarmplan bör vara anslagen på synlig plats i alarmcentral samt i brandkårs samlingslokal och brandredskapsdepå. I alarmcentral böra finnas fullständiga anvisningar och föreskrifter rörande begäran om släckningshjälp och om lämnande av sådan.

6 kap.

Förebyggande brandskydd

23 §.

I byggnader och lokaler, som avses i 21 § 3 mom. brandlagen, böra finnas tillräckligt många utgångar, vilka böra hållas fria från löst gods och andra hinder.

24 §.

I byggnad bör finnas tryggad väg till varje på taket befintlig skorsten eller skorstensgrupp, som skall sotas eller rengöras, samt möjlighet att tryggt utföra sotning och rengöring. Vid installation av antenner, telefonledningar och elektriska ledningar samt andra dylika anordningar bör uppmärksamhet fästas därvid, att de icke hindra sotningsarbetet eller göra det riskfyllt.

25 §.

På synnerligen eldfarliga platser och i närheten av lättantändliga ämnen, såsom på platser för distribution och upplagring av brännbara vätskor och sprängämnen, i brädgårdar, snickerier, kvarnar, tröskhus och foderlador, är rökning, om därför icke anordnats avskild

säker plats, och användning av öppen eld förbjuden.

Utföres i byggnad eller lokal, som på grund av byggnadssätt eller användning är särskilt utsatt för brandfara, sådan reparation eller annat sådant arbete, att eldsvåda kan uppstå och sprida sig till annan del av byggnaden eller lokalen eller medföra risk för den personliga säkerheten, bör ägaren eller innehavaren på förhand underrätta brandchefen om att arbetet skall utföras, försåvitt icke brandmyndighet eller annan behörig myndighet utfärdat särskilda föreskrifter eller anvisningar.

26 §.

I arbetsrum, på vindar, i källare, i utgångar, under byggnader eller på gårdsplaner må icke i onödan förvaras antändligt gods, ej heller må i vinds-, källar- och magasinsgångar hållas löst gods.

Eldfarligt förråd må icke hållas på plats, där det medför betydande brandfara för omgivningen.

27 §.

Befinnes fel, som medför brandfara, hava uppkommit i eldstad eller rökgång, må eld icke uppgöras i eldstaden, förrän reparation utförts.

28 §.

I kommun skall förrättas allmänna brandsyner sålunda, att alla byggnader samt upplagsområden, arbetsplatser, läger- och nöjesområden inspekteras minst en gång om året, såvida landskapsstyrelsen icke medgiver undantag.

Extra brandsyner böra förrättas på platser, där arten av en inrättnings verksamhet, förvaring av eldfarliga ämnen, den personliga säkerheten eller annat skäl det påkallar.

För konstaterande av att vid brandsyn meddelade föreskrifter iakttagas bör förnyad syn förrättas.

29 §.

Brandsyn förrättas av brandchef, försåvitt denna skyldighet icke enligt instruktionen ankommer på brandchefens ställföreträdare eller brandskyddsinspektör.

Brandnämnden må beordra sotaren och, på framställning av brandchefen, tillkalla sakkunniga att biträda vid brandsyn.

30 §.

Vid brandsyn skall undersökas, huruvida

stadgandena och föreskrifterna angående brandsäkerhet iakttagits, och härvid särskilt:

1) att i byggnad eller på område finnas nödiga brand- och räddningsredskap samt att dessa och alarmanordningarna äro i skick;

2) att i eldstäder, rökgångar, elektriska anläggningar, gasdrivna anordningar och liknande anläggningar icke finnas fel eller bristfällighet, som kan orsaka brandfara; samt

3) att explosionsfarliga ämnen förvaras i enlighet med därom meddelade föreskrifter.

Vid brandsyn i byggnader och lokaler, som avses i 21 § 3 mom. brandlagen, bör särskild uppmärksamhet ur brandsäkerhets synpunkt fästas vid den allmänna ordningen i dem ävensom vid utgångarnas, reservbelysningens samt brand- och andra säkerhetsanordningars skick samt vid tillgången till vatten för eldsläckning.

31 §.

Uppdagat vid brandsyn bristfällighet, skall över syneförrättningen uppgöras protokoll, vari antecknas bristfälligheterna och försummelserna, vilka åtgärder som föreskrivits ävensom inom vilken tid de skola vidtagas. Avskrift av protokollet bör tillställas vederbörande och anteckning därom göras i protokollet.

32 §.

Kanaler och eldstäder, som äro i bruk, böra sotas och rengöras så ofta brandordningen föreskriver, rökgångar och eldstäder dock minst en gång om året.

33 §.

Sotning utföres av sotare, som bör hava tillräcklig kompetens för uppgiften.

I samband med sotningen bör sotaren granska eldstädernas och rökgångarnas skick samt fästa uppmärksamhet även vid andra omständigheter, som föranleda eldfara. Om fel eller bristfällighet bör vederbörande samt brandchefen ofördröjligen underrättas.

Sotare skall beredas tillträde för att utföra sotning.

34 §.

Varning för skogseld bör på lämpligt sätt bringas till allmänhetens kännedom. Därom bör omedelbart meddelas till rundradion och

landskapsstyrelsens forstavdelning. Detsamma gäller förklarande i brandalarmtillstånd.

Utfärdas varning för skogseld, böra åtgärder vidtagas för effektivisering av utkiks- och rapporteringsverksamheten.

Förklaras viss del av landskapet i alarmtillstånd för skogseld, bör kommunernas brandmyndigheter ofördröjligen skrida till åtgärder för säkerställande av att tillräckligt släckningsmanskap kan uppådas och alarm snabbt givas samt för att transportmedel och extra materiel skall kunna ställas till förfogande. I varje kommun bör brandnämnden i detta syfte, utöver den i 20 § brandlagen avsedda planen, på förhand uppgöra för kommunen nödig plan, som årligen överses.

Under den tid alarmtillstånd för skogseld är i kraft skola telefoncentralerna öppenhållas dygnet runt för förmedling av därav föranledda samtal. Länsstyrelsen må för viss tid utfärda förordnande härom även på grund av varning för skogsbrand.

7 kap.

Vattentag för eldsläckning

35 §.

Tillgången på vatten för eldsläckning bör ordnas så, att den med beaktande av förhållandena på orten är tillräcklig. Vattentagen för eldsläckning böra såvitt möjligt hållas i skick även vintertid.

Inom Mariehamns stadsplaneområde samt, då förhållandena det påkalla, inom områden, som nämnas i 21 § 2 mom., böra vattentag för släckning anordnas så, att inom olika delar av området vatten står att få på högst 300 meters avstånd, försåvitt icke landskapsstyrelsen på synnerliga skäl beviljar undantag härifrån.

36 §.

Vattentag, som är av allmän betydelse vid eldsläckning och vars placering, art och vattenmängd icke eljest är uppenbar, skall utmärkas så, att man med lätthet kan finna detsamma och att dess användbarhet för brandredskap av olika slag samt den vattenmängd därifrån kan erhållas tydligt framgå. Utmärkandet av vattentagen skall vid behov utföras på åtgärd av kommunen.

8 kap.

Särskilda stadganden

37 §.

Ledare för eldsläckningsarbete äger rätt att vid eldsvåda begära hjälp av i närheten förlagd sjöbevakningsenhet. De till eldsläckningsarbete utkommenderade ledas av eget befäl i enlighet med anvisningar av eldsläckningsarbetets ledare.

38 §.

Landskapsstyrelsen förordnar densamma underlydande innehavare av tjänst eller befattningsperson i skogsvårdsförbundets tjänst att bistå brandskyddsinspektören i landskapet och brandcheferna i ärenden rörande förebyggande av skogsbrand och släckning av sådan.

Vid skogsbrand böra personer, som landskapsstyrelsen och skogsvårdsförbundet på förhand utsett för uppgiften, på begäran lämna ledare av släckningsarbete nödig hjälp.

39 §.

Polismyndighet är skyldig att vid behov lämna brandmyndighet handräckning och ofördröjligen efter eldsvåda förrätta undersökning för utredande av brandorsaken. Ledare av eldsläckningsarbete bör lämna för undersökningen nödiga uppgifter. Har han i samband med eldsvådan observerat omständigheter, vilka giva anledning att antaga, att någon uppsåtligt eller av vållande föranlett branden, bör han omedelbart anmäla därom till polismyndighet.

40 §.

Såsom i 38 § 3 mom. brandlagen nämnd efterröjning och bevakning anses åtgärder, vilka, efter det eldsvåda blivit släckt, äro nödiga till förhindrande av att eld flammar upp på nytt och till förhindrande av ytterligare skador av eldsvådan.

41 §.

I 38, 39 och 40 §§ brandlagen avsedda arvoden, ersättningar och skadestånd fastställas och utbetalas i det fall, att skogsbrand helt eller till största delen härjat landskapspets mark, av landskapsstyrelsen. Ansökan bör tillställas kommunens styrelse i veder-

börande kommun för vidarebefordran genom dess försorg till landskapsstyrelsen.

42 §.

Såsom i 44 § 2 mom. brandlagen avsedd utbildning av kommunal brandkår anses till tjänste- eller utbildningsprogrammet hörande undervisning eller övning, som direkt åsyftar utbildning av brandkåren för de i brandlagen nämnda uppgifterna, till tjänste- eller utbildningsprogrammet hörande fysisk fostran samt deltagande i tävling eller uppvisning, som omfattar på brandkår enligt brandlagen ankommande uppgifter.

43 §.

Vid ansökan om i 44 § brandlagen avsedd ersättning samt vid fastställande och utbetalning av sådan lände i tillämpliga delar till efterrättelse, vad om ersättning för olycksfall i landskapets arbete är stadgat.

Mariehamn, den 28 mars 1962.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd HUGO JOHANSSON

Lagberedningssekreterare ROLF SUNDMAN

Ansökan om skadestånd, som utgår av landskapsmedel på grund av olycksfall, skall ofördröjligen inlämnas till landskapsstyrelsen.

44 §.

Brandnämnd bör årligen före utgången av april månad genom kommunens styrelses förmedling till landskapsstyrelsen insända berättelse över kommunens brandväsende under det föregående året.

45 §.

Denna förordning tillämpas från den 1 januari 1962.

Brandordning jämlikt brandlagen och denna förordning skall godkännas och underställas för stadfästelse före den 1 januari 1963. Underlåtes detta och står stadgande i brandordning i strid med brandlagen eller denna förordning, gäller lagens eller förordningens stadgande.